

МІСЦЕ БАНКІВСЬКОГО НАГЛЯДУ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

І.І. Дяконова

*Кандидат економічних наук
доцент кафедри міжнародної економіки
Українська академія банківської справи
Національного банку України, м. Суми*

Система банківського регулювання та нагляду є важливим елементом банківської системи, яка стимулює та підтримує ефективність її роботи. Об'єктом нагляду банківської сфери є діяльність комерційних банків, суб'єктом виступає держава та державні органи влади, які виконують функції регулювання. В Україні виконання цієї функції належить Національному банку України.

Ефективність регулювання банківської діяльності, в першу чергу залежить від структури побудови системи банківського регулювання (універсальна чи з подвійним механізмом). Суттєва відмінність систем подвійним механізмом регулювання від універсальної полягає у тому, що банківській системі з подвійним механізмом регулювання та нагляду притаманний лише ринковий тип, що забезпечується використанням економічних методів у регулюванні, а розподіл функцій регулювання та нагляду між різними регулюючими органами призводить до отримання більш точної та прозорої інформації стосовно діяльності банківських установ, що в свою чергу впливає на стабільність банківської системи в цілому.

Впровадження механізму державного регулювання банківської діяльності включає в себе три основні складові: дотримання нормативно - правової бази стосовно діяльності банківських установ, здійснення грошово-кредитної політики Національним банком України, та проведення нагляду та контролю за діяльністю банків з метою гарантування вкладів. Тобто на підставі нагляду можливе ефективне регулювання в цілому.

На наш погляд, у сфері банківського регулювання більш дієва система з подвійним механізмом, тому що контрольно-регулятивні структури цієї системи, крім інших, також виконують функції гарантування вкладів фізичних осіб, і тим самим задовольняється соціальний та економічний аспект регулювання. Тому, на нашу думку, Україні доцільно запропонувати систему банківського регулювання нагляду з подвійним механізмом, яка повинна складатися з Національного банку України та організації страхування депозитів. Відповідно до цього Національний банк повинен частково передати виконання деяких функцій організації, а саме нагляд та контроль за банківською діяльністю для ведення банківської статистики та визначення рейтингу діяльності банківських установ. Така організація повинна виконувати безпосередню функцію - гарантування вкладів фізичних осіб, причому банки повинні вступати до цієї організації на добровільній основі, та виступати її засновниками.

На стадії сталого економічного зростання, універсалізації банківської системи на перший план виходить доцільність створення єдиного органу, що обіймає повноваження по нормативно-правовому регулюванню, контролю та нагляду по відношенню до секторів фінансового ринку (банківський, страховий, цінних паперів).

Серед основних причин створення єдиного наглядового органу за всіма фінансовими інститутами можна виділити наступні:

- клієнти банків, фінансових інститутів і страхових організацій все більшою мірою хочуть отримувати різні фінансові послуги (продукти) від однієї організації - фінансового партнера. Фінансові організації враховують ці тенденції і розвивають комплексні фінансові продукти і комплексні фінансові стратегії.

- одним із наслідків такого розвитку є і тенденція до злиття банків, страхових компаній і інших фінансових організацій, до формування фінансових концернів, які мають можливість ефективно пропонувати на ринку широкий спектр фінансових послуг. Якщо на ранніх стадіях між банками і страховими компаніями існували тільки вільні договірні відносини, то з часом починають сформуватись могутні фінансові конгломерати, що надають фінансові послуги у всьому світі.

Д'яконова, І.І. Місце банківського нагляду в системі регулювання банківської діяльності України [Текст] / І.І. Д'яконова // Всеукраїнська науково-практична конференція до 30-річчя факультету банківського бізнесу: зб. тез доп. – Тернопіль: Астон, 2008. – С. 42–43.